

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. XI. Nonum, novena æternitatis supplicia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77028](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77028)

Ench. c. 42. timendo castus esto. Cognovit enim Dominus omnem scientiam (ut Socrates loquitur) abyssum & cor hominum investigavit, & in astutia eorum excogitavit. Tandem fraus omnis ad solis testimonium publicatur: Deus videt omnia.

Ferdinandus I. Imperator, mirè delectabatur horologiis affabrè factis & rotundatis. Erat ei magnus horum numerus, & artificiosa varietas. Fuit, ut animi gratia loquaci hoc auro mensam oppleret, & velut mercem venditurus, ordine collocaret, gratum aulico comitatu spectaculum. Ubi satis datum oculis, ad colloquium factus secessus. Unus interim non spectator tantum sed emptor, furandi libidine an occasione impulsus, unum ex horologiis raptim in caligas abdidit sagaci manu. Obliquo id oculo deprehendens Cæsar, hominem ad se vocatum, vario sermone, ad id horæ detinuit, dum sonorum illud aurum intra caligas loqueretur, & horam nuntiaret. Erubuit miser vel invitus, & totam faciem minio perfusus, sine voce confessus est furtum. Cæsar rubore contentus, liberalissimè conniventia, reum furti absoluit. Et nos, mi Aedese, huic furi simillimus: quoties nos aut fucata mendacia, aut clancularie confabulationes, aut furtivæ mentis libidines oblectant: miser, latere nos credimus. Tandem, tandem, clapsa vitæ horulâ, horologium nostrum, nostra conscientia loquetur; Oculus Dei non obliquus sed rectissimus atque fixissimus, in nos assidue intentus, factorum nos omnium convincet. Nam, in omni loco, *Per. c. 15.* oculi Domini contemplantur bonos & malos: Omnia videt *vers. 3.* Deus. Nunc temporis dissimulat, & hunc furari, & illum adulterari sinit Deus: quid iste, quid ille, quid nos, quid omnes omnino homines cogitent, videt, & tacet. Erit *1. 49. v. 21.* tempus, cum lingulis obiecturus hic iudex, hæc fecisti, & hæc & hæc etiam, & illa, & ista etiam, & tacui. Nunc tua te prodit conscientia, nec teipso iudice absolui potes. Heu, quid tunc miser sum dicturus, quem patrum rogaturus, cum vix iustus sit securus? *Per. c. 15.* *vers. 11.* perditio coram Domino, quanto magis corda filiorum hominum? Si homini, ait Ambrosius, officiaris, Deo fateris, etsi volueris negare, tua te cogitationes revincunt. Laetantius humani optime commonefaciens: Quid agis, inquit, quid machinaris, quid abscondis? Custos te tuus sequitur. Putas tibi contigisse ut oculos omnium effugas demens? Quid tibi prodest non habenti consilium, habenti conscientiam? Patemus Deo undique. Ergo, quocumque perrexeris, memento te deprehensum: Deus videt omnia.

§. IX.

ADES. Falsè mihi querere? PARTH. Jubere, ni sponte faceres; interim respiro ego. ADES. Unde obsecro tot, tam facta, & tam quotidiana inter Christianos flagitia? An non ea omnia credunt, quæ de Deo ubique locorum præsentem disserviisti? PARTH. Credunt sanè, sed fide otiosissimâ, nec plus faciunt quam si non credant. Curforem veredarium novi ego, projectæ audacia hominem, qui assuetus diu nocturne iter facere, equum quandoque per invia, devias, per saxa & lentes agebat. Monitus periculi & saltem vitæ suæ, si non suo equo, parceret. Iridens ille, oculos, inquit, comprimo & omnia ubique plana sunt. Huic, ii simillimi qui Deum ubique præsentem esse credunt, sed nil procius divinâ præsentia dignum faciunt: oculos comprimunt, & quâ data porta, ruunt: tales, nebulones illi vetuli, alieni matrimonii subfessores, Susanna pudicitiam sollicitantes, exarserunt in concupiscentiam ejus, & creperunt sensum suum; & declinaverunt oculos suos, ut non viderent calum, neque recordarentur iudiciorum iustorum.

David Salomon filio, hoc ipsum gravissimè commendans: Tu autem Salomon, inquit, fili mi, servo Dei patris tui, & servo ei corde perfecto, & animo voluntario. Omnia enim corda scrutatur Dominus, & universas mentium cogitationes intelligit. Si quaesieris cum invenies: si autem dere-

Tom. I.

A liqueris eum, projiciet te in aeternum. Concio, regum auri-
bus dignissima. Sed Salomon paternæ disciplinæ immemor, alienigenarum mulierum libidines affectatus, eò delirii & impietatis prolapsus est, ut Deum patris sui cæperit nescire. Ita cuticula placet aliena, ut animula displiceat propria. Hæc vitæ labe inde est, quod Deum aut nostra non videre, aut facillè condonaturum visa, stultè & improbè persuademur. O tenebras humanæ mentis! Oculus ille qui videt omnia, & à nemine videtur, in lucem olim protrahet quæcunque arcana & abdita. Hic Oculus ostender quos mortuos nocte sepelierit Tobias. Hic oculus monstrabit, quot palam, quot clam jugulaverit Herodes. Hic oculus pandet Orbi, quis Nicolaus ille fuerit; qui furtivis beneficiis, pudicitie periclitanti alienæ subvenerit. Hic oculus humano generi proder, non à Josepho dominam, sed à dominâ Josephum ad flagitium fuisse invitatum. Oculus iste declarabit, Elisabetham Ungari regis filiam, in abdito B horti sui angulo, scabiosi mendici caput lavisse. Secretissima omnia ad solem producer hic Oculus. Res nunc in Orbe saepe geruntur inæqualissimè, subinde etiam iniquissimè: illi ficus devorant, & acculant istos: reis venia datur, vexat censura infantes; coram delinquent impune, columbæ multantur. Non latebit, non est occultum quod non manifestetur, nec absconditum quod non cognoscatur, & in palam veniat. Ideo Christus: Et Pater Math. c. 9. *vers. 17.* inquit, qui videt in abscondito, reddet tibi. Ergo, quocumque perrexeris, memento te deprehensum, Deus videt omnia. Non praterit illum omnis cogitatus, non abscondit se ab eo ul- *Ecclesi. c. 42.* *vers. 20.* lus sermo. Ut verò hujus nulla nos unquam capiat oblivio, certa memoriæ statuenda sunt signa, quæ quotidie moneant: seu sit imago cubiculi, seu dictum illustius musæo inscriptum, seu pars vestis aspectui exposita, seu digito insertus annulus seu quotidianum illud sacerdotis in sacro: Dominus vobiscum. Quidquid illud sit, monendi sumus assidue, Deum ubique præsentem videre omnia. Adde clausulam viri docti, & sancti Martyris Severini Boëthii, qui aureum illud de Consolatione *Lib. 1. c. 1.* *Philosophiæ opusculum, his ipsius verbis consignavit: Magna vobis est, si dissimulare non vultis, necessitas iudicis probitatis, cum ante oculos agitis iudicis cuncta cernentis. Aut laxa sumus, aut his movemur: Deus videt omnia.*

CAPUT XI.

Nonum INCONTINENTIÆ antidotum,
Novena ÆTERNITATIS supplicia.

Hic flere malim quam loqui. Quidquid dixerimus, minus æquo dicemus; verbis non assequemur, sed nec cogitationibus quidem, inexplicabilem illam damnatorum Æternitatem. Scio multos & multa de damnatorum tormentis scripsisse, sed vana est scriptio, inanis est omnis dictio, ubi non est attenta & profunda cogitatio. Legimus ista, audimus talia, cernimus picta, cogitamus futura, hæc omnia brevè evanescunt, nisi ea vigilantissimâ mente sapius expendamus, & imaginationi seriè infigamus. Eheu quam multa sunt inferorum infanda supplicia, quæ hic mihi, Aedese, tibi que meditando subijciam compendioso ordine.

Primum supplicium INFERORVM, tremendum,
infandum;

TENEBRÆ. Primus hic cruciatus est, & maximus omnium, & verè infandus. Sed audi quas ego tenebras dicam. Deum posse aspicere per totam Æternitatem, & quantum erit liquidissimæ voluptatis hominem formolum intueri aliquam parit voluptatem, quæ mox ad amorem trahit. Creet jam Deus, uti potest, infinitè formosior, quam sit homo vel formosissimus in Orbe; quam ille in sui spectatoribus amicum amorem

Hh

provo-

Tenebræ
interiores.In cap. 7.
Matth.
hom. 24.Matth. c. 25.
vers. 41.Tenebræ
exteriore.
Matth. c. 25.
vers. 30.
& alibi.Iob cap. 10.
v. 21. & 22.Fletus &
stridor
dentium.Luc. cap. 13.
vers. 28.
Matth. c. 22.
vers. 14.Iob cap. 24.
vers. 19.

provocabit? hunc tu mihi hominulum unicum cum Angelo, Angelum in dō Angelos omnes cum Deo, ejusque infinitā pulchritudine confer, & quid jam sentis? Omnis pulchritudo florum, hominum, Angelorum, & rerum omnium pulchritudinis, ad Dei pulchritudinem collata nox est, & meræ tenebræ, & deformis caligo. Ab hujus ergo immensæ pulchritudinis aspectu excludi, idque æternum, inexplicabile, infandum, incomprehensibile tormentum est. Et hoc Theologi, *pœnam damni* nominant. Chrysostomo mille gehennæ minis sunt, quàm sic dē Deo rejici. Verba illius adnumero, hæc sunt: *Novi autem, quidd plurimi pertimescant tantum gehennam, ego tamen illius gloriæ amissionem, multo amarior, quàm ipsius gehennæ, dico esse supplicium.* Et pauculis interjectis. *Intolerabile quidem res est etiam gehennæ: quis nesciat, & supplicium illud horribile non perhorrescat? tamen si mille aliquis ponat gehennas, nihil tale dicturus est, quale est à beatæ illius gloriæ honore repelli, exorsimque esse Christo, & audire ab illo: non novi vos.* Est enim satius vel mille fulmina sustinere, quàm vultum illum mansuetudinis pietatisque plenum, nos tamen averfantem videre, & illos placidissimos oculos nequaquam nos aspicere sustinentes. Quid ergo luctuosius esse poterit, quàm horrendum illud tonitruum, vocem audire divinam, sic repellentem: *Discedite à me maledicti: Foris canes, & impudici?* Ah, quàm non capimus hoc irreparabile damni supplicium, & interiores (sic vocemus) tenebras, quæ intelligentiam, voluntatem, memoriam hominis omnem fœdā cœcitate obtruent! Quidquid memoria secum reperierit, affliget, quidquid cogitaverit intellectus, malum erit & execrabile, in tormentum cogitantis voluntas oblatione suā stupebit, neque enim umquam velle poterit quod Deus ita in se semper suæ malignitatis habebit pœnam. Verè Augustinus: *Exterioribus, inquit, deputati tenebris, nullo illustrantur interiori lumine.* O tenebræ formidandæ! His, exteriores illæ junguntur, de quibus clarè Servator: *Imitilem, inquit, servum ejicite in tenebras exteriores.* Et hæc densissimas illas Ægyptiorum tenebras longè superabunt. Si quid luminis habebunt damnati, in graviorem id pœnam erit, ut videant, unde plus crucientur: parentes, filii, amici, cognati, fratres solatio non erunt, sed supplicio. O verè terram tenebrosam, & operantem mortis caliginem! O terram miseriæ & tenebrarum, ubi umbra mortis & nullus ordo, sed sempiternus horror inhabitat! Hic discant libidinoli oculi, ad salubres nunc tenebras seipsos ultro damnare, & omnem à se Veneris petulantiam excludere. Beati mundo corde, quoniam Deum videbunt.

S E C U N D U M.

A aut quinquagenis, aut etiam centenis annorum millibus patiendum erit, idē Jobus *sempiternum horrorem* nominat. Annus videtur quandoque nox unica, quam quis solus in tenebris, sine somno, dolore acuto compunctus, tamentū inter plumas, transigit: & quàm is anxie horas numerat, quàm avidè finem expectat tam acerbæ noctis, qui sic insomnis pervigilat? & quid fides hic annus, quid nox hæc, licet expers somni, licet plena dolorum: equid centum, quid mille noctes dolorum plenissimæ ad illam sint æternitatem in Orco, ubi moror, ubi fletus & dolor sempiternus? Ah! *Quam ad hunc, horrendum est incidere in manus Dei viventis!* O! immittite. *Luc. cap. 16. v. 26.*

T E R T I U M.

FAMES, & SITIS incredibilis. Ubi culpa, ibi pœna. FAMES. Quantas à gulæ noxas trahimus, heu fame sitis. Quæ acerbissimā luendas! Purpuratus epulo ardentem linguam exrens: *Crucior, exclamat, in hac flammā, & Luc. cap. 16. v. 24.* vel extremi digituli stillā linguam refrigerari postulat. Non dolium frigida plenum petiit, sed gutturam, illam tamen non impetravit. En, eodē devenit inopie opulentus ille gulo, ut non calicem, sed digiti extremum, non salernum, sed aquæ guttam; non pincernam nobilem, sed Lazarum mendicū flagitaret. Hæc tamen ei negata omnia. Ita omnis solatii spes illic præcisa est; quacunque vel manus vel oculus moveant damnati, nusquam à dolore quies est vel minima. Velut qui in mare lapsus est, undis undequaque involvitur, nec invenit ubi pedem figat; frustra jactat brachia, fugitivam aquam incassum captat; fallit illa miserum, & eludit: sic infelices illi in tormentorum pelago submersi, nullum uspiam à tormentis effugium reperiunt. Nihil est eodē loci quod famem aut sitim mitiget. Receptis, o miseri, bona vestra in vitā vestrā. Nil vobis debetur amplius, nisi tormentum, idque æternum. Olim epulati estis, jam dies sunt jejunii, nunc epulantur alii, qui quondam jejunaverunt. Propter hoc hæc dicit Dominus Deus: *Ecce servi mei comedent, & vos esurietis: ecce servi mei bibent, & vos sitietis: ecce servi mei lababuntur, & vos confundemini: ecce servi mei exultabunt præ exultatione cordis, & vos clamabitis præ dolore cordis, & præ contritione spiritus ululabitis.* Vobis olim, sed furdis; prædicebatur centies delicias supplicis luendas: nemo audiit: *Vocavi & non respondistis, locutus sum, & non audistis, & faciebatis malum in oculis meis, & que non vultis, elegistis.* Nunc longā, nunc æternā fame hilaris, sed brevis infania digerenda est; voluptates fugacissimæ sitis perpetuā piandæ sunt. Nimis jam serum est, huic fami sitique mederi velle. Post tale prandium, talis cœna sequitur; saturitatem meritò fames excipit, temulentia justissimè torquetur sitis. Hæc gulæ debetur merces. O Deus! gehennam profectò evitat, qui gehennam sepius cogitat.

Q U A R T U M.

FÆTOR intolerabilis. Omnes exteriores sensus Fætor. Peccatum inficit, omnes vindicta punit. Olim pluit Gomorrah. Dominus super Sodomam & Gomorrah sulphur & ignem. His pluvii exstinguendus erat æstus libidinis. Igne summus ardor, maximus fætor inest sulphuri. Qui ergo lascivā carnis concupiscentiā ferebant, igne & sulphure petibant; ut ex animadvertione justa discerent, quid spurcā libidine commoverissent. Sic pluit super peccatores. *Laqueos: ignis, sulphur, & spiritus procellarum pars calicis ebrum.* Duplex libidinosus & impurus supplicium meretur: dum vivit, seipsum magis atque magis luxuriæ laqueis itret; cum vivere definit, in lacum sulphureum transit.

transit. Quævis est autem vel unius cadaveris fœtor? & quantus erit inter innumera damnatorum cadavera? omnis apud nos mephitis crocum spirat, si cum graveolente Averno conferatur. Apocalypicus ille Angelus, *Apoc. 8. 21.* *scilicet* fœpius minatur sulphureum itagnum: *pars illorum erit in signo ardenti igne, & sulphure.* Ite jam, Christiani, & delictis affluere supremam felicitatem credite, eras forsitan mergendi sulphureis his undis. Et quid tunc proderunt deliciae, cum vos inferorum sepelient flammæ? cum peregrinos odores sulphureus expellet fœtor? Ah! sapiamus, dum licet, ne dulce momentum amarissima comitetur æternitas.

Q V I N T V M.

IGNIS, nullo seculorum tractu extinguendus. Nimis quàm clara sunt quæ prophetae, quæ magister prophetarum Christus, de hoc igne prædixit: *Discedite à me maledicti, in ignem æternum.* Paleas comburent igni inextinguibili: *Bonum est tibi claudum introire in vitam æternam, quàm duos pedes habentem mitti in gehennam ignis inextinguibilis, ubi vermis eorum non moritur, & ignis non extinguitur.* *Omnis arbor non faciens fructum bonum, excidetur, & in ignem mittetur.* Ignem illum inextinctum, qui omnes tangendi sensus nimium quantum cruciabit. Non tantum mala est arbor, quæ verminosa fert poma, sed etiam quæ nulla. Sæpe culpandi sumus, non quod grande malum patremus, sed quod nihil boni. Et plerumque citius ad ignem trahitur arbor, quæ nulla quàm quæ calculosa fert pira; uti non tantum ille servus vapular qui nocuit, sed etiam qui otioando non profuit: non tantum pungentes spinæ, sed & virens lolium & zizania colliguntur, & alligantur in fasciculos ad comburendum. *Sic erit in consummatione sæculi: exibunt Angeli, & separabunt malos de medio iustorum, & mittent eos in caminum ignis: Ignis æternus, & quidem ignis æterni.* Humana crudelitas in pœnas ingeniosa, exquisitissima invenit supplicia, nullam tamen acutius, nullum vehementius est igne: Sed uti nullum est quod acrius torquat, sic nullum est quod citius torquere desinat, & consumat. Quis ergo ignis ille, qui & acutissime cruciat, & cruciare nunquam desinet? Sanè si hæc credantur, & cogitentur attentius, nemo peccati letalis conficius à gemitu & lacrymis temperabit, nemo procrastinabit penitentiam. Adesime, nihil agimus, nisi flammæ illas immortales, quantum fas, velut libemus atque tangamus, & oculis, & manibus. O quisquis es, cum te uti libido, admove, oro, extremum digiti gracili ceræ, nec eum prius flammulæ illi subtrahæ, quàm orationem dominicam semel duntaxat pronuntiatis: quid cunctaris id experiri? ecquid injectum digitum subito retrahis? vix duas voculas pronuntiasti, & mox intolerabilem ais esse cruciatum. Perdura & redde digitum igni. At negas id posse fieri, ob nimium dolorem. Ah, mi Deus, ah, mi per centesimam aut millesimam horulæ partem, digiti extremum igniculo admovere, incredibilem, nimium, intolerabilem dolorem dicimus; & quis erit ille dolor, cum totum corpus non pictis his igniculis, sed in tremendis illis gehennæ flammis ardebit, non horæ partem, non tantum horam, non diem tantum; non tantum mensem unum aut annum, nec sæculum tantum aut olympiadem, aut per decem millia, aut etiam per centum millia annorum tantum; sed nec per centum millia millionum annorum tantum, sed per annos innumerabiles, infinitos, in omne ævum, in æternum? Ah! ô mi Deus, & ô mi Adesime, quisquis hoc ferio vel semel per hebdomadam cogitat, aut viver ut hominem rationis compotem decet, aut jam in merum saxum dirigit, aut certe degeneravit in pecudem. Silex est, quem tremendum hoc, & verè infandum inferorum supplicium non percellit cogitatum. Sed communis infamia, & sensum nobis eripit, & quidquid est sanæ cogitationis. Nam his sæpe non plus

Tom. I.

A movemur quàm si pictas fabulas cerneremus. Communis, inquam, hæc hominum infamia est, qui beatam vitam cum petunt, fugiunt; æternam mortem, quam videntur fugere, non perhorrescunt, & fugiendi laborem reculant.

O ignes! ô gehennæ flammæ! ô inferorum incendia, Ignis in nullis sæculis extinguenda! unius membri, unicuique solum acutior dolor, seu ille stomachi sit, seu capitis, pedis, peccatoris, seu dentis, oculi, quàm inquietas noctes, quàm dies efficit acerbos? Verum, sit æger qui variis doloribus, membris omnibus torqueatur, suus sit omnibus corporis articulis cruciatus, sit homo undequaque miserrimus & plenissimus dolorum, & qui vel silicem ad miserationis sensum emolliat: hic tamen adeò dives tormentorum, nondum scit, quàm infandi sit doloris gehennæ flamma, ad quam noster ignis pictus videri possit; præ quâ nostri dolores ludicrum quid & leves mortuicula dicantur. Minimum apud inferos tormentum, majus est quàm sit maximum in orbe nostro. Magnos cruciatus habent morbi, sed hos tolerabiles intervalla faciunt, quæ illic nulla. Summi doloris intentio, citò hic invenit finem, & tunc desinitur dolorem sentire, si nimium sentiamus: Nemo potest valde dolere, & diu, nisi apud inferos. Sic enim natura disposuit, ut dolorem aut tolerabilem, aut brevem faceret. In gehennâ & intolerabilis est dolor, simul & longissimus, nunquam desiturus, æternus. *Ignis eorum non exstinguetur.*

Isaia c. ult. vers. 24.

S E X T V M.

LANIENA CONSCIENTIÆ miserabilis. *Vermis eorum* Laniena non moritur, affirmat Isaias. Iisdem verbis consignat hoc Christus: *Vbi vermis eorum non moritur, & ignis eorum non exstinguitur.* Et hoc ipsum pauculis interjectis (ut id stupor noster capiat) tertium repetit: *Vbi vermis eorum non moritur, & ignis non exstinguitur.* Rea hæc damnatorum conscientia, velut rabidus canis assiduo latratu & mortu, in desperatissimam rabiem ager miseros. Inde omnes illi, sceleratæ stultitiæ seipsos accusabunt; sua cuique conscientia identidem hoc exprobrabit: En perditissime, inter jocos & lusus perdidisti regnum; potuisses esse felix æternum, modò voluisses: brevi ac levi labore beatam immortalitatem tibi paraffes, sed noluisti. En stultissime, pro carnis voluptatibus & spurcæ, & momentaneæ immensas vendidisti voluptates: Nimirum, tua tibi caro, quàm cælum, carior erat. Sentis jam, quas delicias sectatus fueris? prædixi, monui, vellicavi, nihil profeci, nunc res & spes abs te legregant, sed tuâ solius culpâ. En impurissime, ut oblectatiunculas sordidissimas aliquamdiu retineres, perdidisti omnia. Procul nunc à te honores; thesauri, voluptates beatorum, ad quas omnis tibi via intercepta est. A cæli deliciis undique exclusissimus es, quia esse voluisti. Hæc tibi tormenta libidines tuæ pararunt, in hos ignes tua te præcipitavit incontinentia: tuam illam hilarem sed brevem infamiam, nunc luis æterno luctu. Desperatè ploras paradisi gaudiis te privatum, tu te privasti. Acerbissime doles, perenne, caeleste neglectum epulum: Tu neglexisti. Obleratam tibi cæli januam lamentaris? Tu eam ipse tibi obsevast. Ex toto beatissimus jam esses, modò esse voluisses. Facili operâ cælum emereri licuit, sed differendo, & negligendo, huc sponte irruiisti cæcis & amens, hinc nunquam exirtus. Nulla hic libertas, nulla salus: despera centies, millies, æternum desperaturus, æternum moriturus, & ad mortem nullis sæculis perventurus. Tu unus & solus, omnium quæ pateris tormentorum causa es. Damnatus es, quia damnari voluisti: à vultu Dei projectus es, quia teipsum ab illo avertisti. Non alienâ, sed tuâ culpâ peris, æternum periturus. Hæc conciones erunt conscientie, sed seræ nimis & acerbæ. Dum vivimus, oblatrantis conscientie morsus arte variâ eludimus, aut delinimus; nunc legendo, nunc colloquendo

H h 2

Vanæ dam-
natorum
querela.

loquendo, nunc dormiendo, modo laborando, modo hilarius comessando. Sed apud inferos non somnus, non quies, nulla lectio, nulla comessationes, nulla consolatio; dies noctesque conscientia vermis laniatum undique pectus corrodet. In seipso furenter exardescunt damnati, & tasecent; assiduò sibi ipsis lugubrem hanc cantilenam occinent: O tempus, & o dies aureos, quò evanivisti, non redituri aternum! O cæcos nos, & excordes, obstructis oculis & auribus libidine furebamus, & mutuis nos exemplis trahebamus ad interitum! Huc properavimus infelicitissimi, & spretis monitis cucurrimus ad mortem, heu mortem, heu mortem aternam! Quid nunc jvant omnia quæ fallacissimus mundus offerebat: oblectationum priorum non sine dolore recordamur; voluptas omnis avolvit, & evanuit. Et quamvis ea frui licuisset aliquot annorum centuriis, quid fuissent universa illa cum his tormentis comparata aternis? umbram solum captavimus amare voluptatis. Quis nos tam crudeliter fascinauit, ut huc certatim rueremus? O si annis singulis vel semel aternitatem serid perpendissemus! O vel dieculam, o vel horulam unicam impetare liceat! Sed frustra sunt hæc vota; actum est, spes omnis præcisa est. Maledictus ergo dies quo nati, maledictus Deus à quo conditi &c. Hic substringo calamum, & infandas blasphemias remitto sub Orcum. Hoc unum repeto, *vermis eorum non morietur, & ignis eorum non exstinguetur. Mature sapiat, & caveat, quicquid hæc supplicia formidet.*

SEPTIMUM.

Locus, & societas detestabilis. Locus ille à sedibus beatorum nimium quantum remotus est. Clamat ex alto Abrahamus: Inter nos & vos, Chaos magnum firmatum est, ut hi qui volunt hinc transire ad vos, non possint, neque istæ huc transire. Et tamen Abraham in celo nondum degebat. Conclavia aut cubicula, sed nec ergastula, qualia nostra, Orcus habet. Sepulchra eorum, domus illorum in aternum. Nec aliter illic habitant vel opulentissimi. Mortuus est autem & dives, & sepultus est in inferno. O sepulchrum nimis profundum! hoc illius nunc aedes, & arces, & arcus triumphales, hoc balnea, hoc theatra, & palatia. Hic tamen habitant non solati & liberi, sed vincti & ligati. Christus imperans: Ligatis, inquit, manibus & pedibus ejus, mitte eum in tenebras exteriores. Non ambulare, sed nec movere se poterunt damnati quò volunt; manus pedesque vincti, & velut infixi veribus ardebunt, miserandum ignis pabulum. Quantum tormentum est aegroti febri æluare, & loco se movere non posse? Quod supplicium illud fuit Marci Arethusi sanctissimi martyris, qui arctissime colligatus, & perunctus melle, ad ardentissimum solem expositus est nudus, muscarum, culicum, vesparum moribus sic pungendus, ut diu sentiret se mori. Sed, o Christiani, picti sunt hi cruciatus ad illos inferorum. Sua fuit & huic tormento jucunditas: solabatur martyrem & brevis temporis quo hæc passurus, & perennitas gaudii quod in celo consecuturus. Sciebat utique, id quod in præsentem est tribulationis nostræ, & leve, & momentaneum esse. Ita durabat athleta Domini, & quo plus doloris sentiebat, hoc majus præmium sperabat. At verò damnati nil penitus levaminis habent, nec à præsentem tempore, nec à futuro loco. Ubi torqueri cœperunt illic semper torquebuntur; ab ævo in ævum sic erit. Accedit consortium execrabile. Apud superiores, felicitatis pars magna est, inter Angelos degere: apud inferos, pars magna infelicitatis, inter diabolos ardere. Hæc divina justitiæ lex est, ut tortores illos & hostes sentiant improbi, quos suosores & amicos ante fuerant secuti.

OCTAVUM.

Desperatio extrema bonorum omnium. Beatitudo compendium est omnium gaudiorum,

A sic Orcus suppliciorum & dolorum omnium summum est, & epitome. Quidquid uspiam acerbum, illatibile, luctuosum est, apud inferos invenitur: quidquid uspiam est amenitatis, gaudii, voluptatis, apud superiores inter offeratissimas delicias reperitur. In orbe nostro nil tam grande malum est, cui non aliquid possit esse leniminis: nunc ratio, nunc tempus, nunc mensa, & somnus, nunc amici, nunc alii similia experti, nunc denique spes finis, refrigerationis quiddam affundit afflictio. In Tartaro portæ solatii omnes sunt occlusæ, omnes vel minims levamentis aditus sunt intercepti. Opem illi neque è celo, neque è terrâ, non à rebus præsentibus, non à futuris ullam expectent: quocumque oculos vertunt, acerbissima mortis spicula in se torquent cernunt: undique luctus & angustia, mæror undique & dolor, undique innumeri cruciatus. Verè, circumdedit eos dolores mortis. Verè, tribulationem & dolorem inveniunt, & quidem tam varium ac multiplicem, ut suum cuique flagitio responsum sit supplicium.

Nemo sibi suæque carni plus æquo indulgeat. Hæc ipsa caro prout deliquerit sic punitur. Hæc caro, corpus istud, si amplius sibi atria quam Deo templa struxerit, si laquearium columnarum, speculorum magnificentiam, si horrorem ac nemorum amenitatem nimio studio quæserit, in terram relegabitur tenebricosam, & operam mortis caligine. Huic carni, si balneis calidis ad voluptatem, vel cum vitæ aut pudoris periculo frigido gurgite ad lasciviam abusa, præparata est Tophet. Profunda, & dilatata; cuius nutrimenta ignis & ligna multa, flatus domini sicut torrens sulphuris, succendens eum. Hanc carnem, si comendo & poliendo se, pretiosum mane imminuerit, si veste variâ superbierit, putredo & vermes hæc hereditabunt. Hæc caro, si otio inerti, si somno discipulorum hosti se indulserit, ut pulchrum & suave duxerit in medios dormire dies, vigiliis tunc perpetuis, infamia aternâ cruciabitur. Hæc caro, si choreis ac saltationibus impudicis & libidinosis se oblectarit, omnium tunc membrorum contorsione, tractione, convulsione, non ad suaves fidium modulos, sed ad terrificos demonum rugitus affligetur. Hæc caro, si ebrietati, & temulentia se manciparit, si sic vixerit ut ederet & biberet, dirissima fame sitique torquebitur. Hæc caro, quæ ocellos emissitios, turpitudinis & nequitia præcones, quaquà ludebat, evolare permiserit, nullum tunc formæ aut pulchritudinis florem delibabit, sed, terribilem Behemoth, formidandum Leviathan, scædam & truculentam draconis effigiem invitis oculis spectabit. Hæc caro, quæ florum delicias, & odorum illecebras natiæ venabatur, cadaverum putore, sulphurisque graveolentiæ saturabitur. Hæc caro, quæ aures salubribus monitis, & sacris concionibus occlusas, scutribus verò fabellis, carminibus obscenis, cantionibus impuris, lascivis colloquiis apertas habuit, lætium epithalamium in flebilem lessum, jucundum Io & Eugæ, in Væ & Eheu perpetuum commutabit. Hæc caro, quæ tactum variis libidinum formis collutulavit, fedissimorum monstrorum amplexibus objicietur, liquatâ pice velut unguento perfundenda. Hæc ipsa caro, & non alia vicaria, pro singulis, quas contraxerit, noxis, cruciatus perferet inenarrabiles, innumerabiles, cheu! aternos. Per seipsum quæ quis peccat, per hæc & punitur. Et pro mensurâ peccati, erit & plagarum modus.

NONUM.

ATERNITAS, nullius intelligentiâ comprehensibilis. Hæc una vel ex levissimo tædiolo intolerabile demum, & infandum facit tormentum. Aternitas consideratio, tam serius labor est, ut in carminis leges agere transire videatur. Observat tamen prudenter Seneca, & Quammodum, inquit, spiritus noster sensum clariorem sonum reddit, cum illum tuba per longi canalis angustias

gustas tractum patentiore novissime exitu effudit: sic sensus no- A
stros clariores carminis arcta necessitas efficit. Eadem negligenti-
us audimur, minusque percutimur, quamdiu soluta oratione
dicuntur: ubi accessere numeri, & egregium sensum adstrinxere
cuius pedes, eadem illa sententia velut lacerro excussa torquetur.
Sic profus credo fieri, & idcirco, quo tenacius animo
haerere Æternitatis immensitas impenetrabilis, eam
nuperrimè vericulis, qua licuit, inclusit. Et ne amicus
esse desinam, etiam Ædesimum meum ad huius car-
minis auditionem audeo invitare. An aures vacant?
ÆDES. Ambæ, quàm maximè. Lege, obsecro, lege, lege.
Nunquam ista satis nec dicuntur, nec scribuntur, nec
leguntur, nec cantantur, nec pinguntur. PARTH.
Lego: sed tu verbis & metro ne nimium inhære; rem
& sensum expende.

LACRYMÆ
ÆTERNITATI B
SACRÆ.

I. Heu! quid hoc? cor astuat,
Elinguat ora terror.
Concussa mens percellitur,
Horrorque quassat artus.

II. Fons emicat per lumina,
Genæ natant in undis.
Hæc lacrymas, hæc flumina
Vox una concitavit.

III. Tremenda vox, horrenda vox,
Ingens malum minatur,
Quod nulla lux, quod nulla nox
Quod astra nulla claudunt.

IV. Vox una, sed vox ferrea,
Immitiorque ferro,
Grassatur hausta pectore
Per ossa, per medullas.

V. ÆTERNITAS, est illa vox
Vox illa fulminatrix,
Tonitruis minacior,
Fragoribusque cali.

VI. ÆTERNITAS, est illa vox
Metâ carens, & ortu,
Mortalium qua pectora
Ad æviterna ducit.

VII. Hæc vox torondit Cæsares,
Et induit cucullis;
Hæc antra caca rapium
Implevit inquilinis.

VIII. Hæc mille Lauros condidit,
Sepsitq; mille Mandras:
Strinxitq; fetis corpora,
Et vestit camelis.

IX. ÆTERNITAS, ÆTERNITAS D
Me lancinat, necatque.
ÆTERNITAS, ÆTERNITAS
Me torquet atque mactat.

X. O tempus absque tempore,
O finis absque fine!
Perennis heu ÆTERNITAS,
ÆTERNITAS perennis.

XI. Descende sis ad Tartara
Non ut coquare flammis:
Sed mente flammæ pensita,
Ut exeat ab illis.

XII. Volvam rotas Ixionis,
Ætæque sustinebo,
Pascamque fibrâ vultures,
Omnes subibo penas.

XIII. Araneos & viperæ

Pleno ore deorabo,
Et Scorpios, & excetras,
Et noxias rubetas.
XIV. Misce cicuram toxico,
Picemque mi propina.
Metalla da liquentia,
Aurumque Crasianum:
XV. Succos draconis hauriam,
Caldas bibam favillas,
Venena nulla respuam,
Pestem, Stygæque nullam.
XVI. Quin tostus in sartagine
Frigar, verique figar,
Rogoque vivus concremer
Vel torrear caminis:
XVII. Tauros, athena, sulphura,
Famem, sitim, gelique
Tunicas molestas induam,
Vincosque culeosque.
XVIII. Et seculis hoc perferam
Mille, alteriq; mille,
Dum spes sequatur termini,
Fimisque seculorum.
XIX. Tormenta nulla terrent,
Quæ finiuntur amni:
ÆTERNITAS, ÆTERNITAS
Versat, coquitq; pectus:
XX. Hæc inferos, hæc tartara
Facit, crucisque tendit,
Augetque penas in dies,
Centuplicatque flammæ.
XXI. Eheu quid est ÆTERNITAS,
ÆTERNITAS perennis!
Non hora, mensis, seculum,
Centumve vel trecenta;
XXII. Nec mille sunt aut milles
Millena sæcla Phœbi;
Cum claudit orbem temporum
Orditur orbis orbem.
XXIII. Sic itur in perennia,
Cursu perennitatis,
Æternitatis sæcula:
Sic itur, aut reditur:
XXIV. Nam finis est exordium,
Exordiumque finis:
O vita morte tristior,
O mors, sed absque morte!
XXV. I, moche, nunc ad inferos,
Sed inde non redibis;
I, venter, I, Lavernio,
Perenne sic peribis.
XXVI. Descensus est pronissimus,
Ascensus inde nullus;
Quos rictus hausit tartari
In Tartaro manebunt.
XXVII. Relatus inter calices
Hos inter usque plaudet,
Rescriptus inter inferos,
Hos inter ejulabit.
XXVIII. Nec finis ullus gaudia,
Palmasque terminabit;
Nec finis nullus lacrymas
Absterget, aut levabit.
XXIX. Sed illud Orci pabulum
Ardebit heu perenne,
Perenne cum tortoribus
Et flebit, & dolebit.
XXX. Vivant beati calites,
Vivant, canant, triumphant,
Florent stygis catharmata
In ÆVITERNITATEM.
Hh 3

XXXI. Ad